

Załącznik
do Uchwały Nr LXVIII/490/23
Rady Gminy Włocławek
z dnia 14 grudnia 2023 r.

***Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych
oraz
Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Włocławek
na lata 2024 -2025***

Rozdział I

Podstawa prawna i cel programu

Zadania własne gminy w zakresie działań profilaktycznych i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkotykowych regulują ustawy z dnia 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz.1939z późn.zm.) oraz z dnia 29.07.2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz.2151 z późn.zm.). W/w ustawy zobowiązują organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego do przeciwdziałania narkomanii oraz do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożycia, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie ich spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy , przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużycia alkoholu, a także wspierania w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. Wskazuje również na współdziałanie organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego z kościołem katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi w zakresie wychowywania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi

Cel główny programu

Aktywizacja instytucji , organizacji, stowarzyszeń i ludności gminy w obszarze promocji zdrowego stylu życia, ze szczególnym zwróceniem uwagi na ograniczenie spożycia alkoholu, zakaz zażywania narkotyków oraz środków psychoaktywnych , a także przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne

1. Rozwijanie współpracy na rzecz przerwania procesu degradacji osób uzależnionych i ich rodzin oraz osób zagrożonych uzależnieniem.
2. Zwiększenie liczby ofert skierowanych do środowisk trudnych w dziedzinach pomocy psychologicznej, edukacyjnej , rekreacji, sport oraz podnoszenie kwalifikacji własnych.
3. Kreowanie modelu życia bez nałogów i promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez zwiększenie ofert profilaktyczno-edukacyjnych skierowanych dla młodzieży.
4. Rozwijanie edukacji publicznej na temat szkodliwości uzależnień , w tym również

uzależnień behawioralnych.

5. Kształtowanie odpowiedniej polityki społecznej w rozumieniu problemu związanego z nadużywaniem alkoholu.
6. Propagowanie "Trzeźwego modelu życia, jako świadomego wyboru" poprzez tworzenie systemu oddziaływań opartego na profesjonalnym wsparciu w profilaktycznym procesie wychowawczym społeczeństw w tym dzieci, młodzieży oraz dorosłych.
7. Oddziaływanie na procesy degradacji społecznej, a w szczególności osób uzależnionych i ich rodzin.
8. Motywowanie do wyboru "życia w trzeźwości".
9. Zmniejszenie szkód zdrowotnych, społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu.
10. Pomoc w samorealizacji poprzez pomoc terapeutyczną.
11. Zapewnienie wsparcia i profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkotykowych.
12. Inicjowanie przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania napojów alkoholowych.
13. Prowadzenie lokalnej polityki wobec problemów alkoholowych oraz narkotykowych poprzez aktywny udział w tworzeniu i opiniowaniu aktów prawnych dotyczących tych zagadnień oraz inicjowaniu działań zwiększających efektywność przyjętego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkotykowych.
14. Popularyzacja nowoczesnej wiedzy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych oraz z zakresu uzależnień behawioralnych.
15. Opiniowanie wniosków dotyczących wykonywania zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie wskazanych w nim działań.
16. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych i uzależnień behawioralnych.

Rozdział II

Zadania programu

Zadania z zakresu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz narkotyków i uzależnień behawioralnych kierowane do całej społeczności są zadaniami własnymi Gminy, realizowanymi w oparciu o Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Zadania będą realizowane poprzez :

1. Realizację programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach, wśród rodziców, opiekunów.
2. Współpracę ze środkami masowego przekazu w zakresie promowania "trzeźwego modelu życia" i pozytywnych postaw.
3. Szkolenia instruktorów terapii i grup zawodowych profesjonalnie zajmujących się problematyką alkoholową i narkotykową.
4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjno-edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci biorących udział w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych oraz dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo.
5. Wspieranie pomocy terapeutycznej i rehabilitacji osób z problemami alkoholowymi, osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i zagrożonych uzależnieniem oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie we współpracy z placówkami służby zdrowia w zakresie dostępności placówek służby zdrowia dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu oraz substancji psychoaktywnych.
6. Organizację kolonii letnich i zimowisk z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży.
7. Kontynuowanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
8. Współpracę z jednostkami realizującymi zadania z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym : poradnią uzależnień, policją, wymiarem sprawiedliwości, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

9. Inicjowanie działań na rzecz poprawy życia osób uzależnionych od alkoholu, środków psychoaktywnych i ich rodzin w tym ograniczanie dostępu do napojów alkoholowych.

Metody realizacji zadań

1. Finansowanie Punktu Konsultacyjnego na terenie Gminy Włocławek.
2. Współfinansowanie działalności świetlic środowiskowych, profilaktyczno-wychowawczych w tym prowadzenie pozalekcyjnych „zajęć sportowych, dożywanie dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo-edukacyjnych.
3. Dofinansowanie szkolenia terapeutów, pedagogów, policjantów, pracowników Urzędu Gminy mających w zakresie swoich obowiązków działania profilaktyczne oraz członków Gminnej Komisji Przeciwdziałania Alkoholizmowi (w tym pokrycie kosztów, dojazdu i wyżywienia).

Szczegółowe zadania programu

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjno-wychowawczej, obejmującej środowisko dzieci i młodzieży, opartej na działaniach o potwierdzonej skuteczności lub na naukowych podstawach;
 - a. diagnozowanie w szkołach problemów uzależnień wśród dzieci i młodzieży,
 - b. szerzenie wiedzy na temat uzależnień i ich skutków w szkolnych programach profilaktyki,
 - c. propagowanie pozytywnych wzorców zachowań poprzez wspieranie imprez i akcji bezalkoholowych,
 - d. organizowanie szkoleń dla kadry pedagogicznej szkół na terenie Gminy Włocławek z zakresu profilaktyki alkoholowej i narkotykowej,
 - e. organizowanie spotkań informacyjno-edukacyjnych z rodzicami, dotyczących problematyki zagrożenia alkoholizmem i narkomanią, w tym spektakli teatralnych o charakterze profilaktycznym,
 - f. upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym zakup i udostępnienie materiałów, informacyjno-edukacyjnych i włączanie się w kampanie społeczne,
 - g. finansowanie obozów, półkolonii oraz kolonii profilaktycznych i terapeutycznych,
 - h. organizowanie różnorodnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (pikniki, festyny, wycieczki),

- i. udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii członków GKPA , pedagogów szkolnych, policjantów , nauczycieli oraz kuratorów sądowych,
2. Współpraca z instytucjami , organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów powstałych wskutek nadużywania środków uzależniających,
 - a. finansowanie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków , innych środków psychoaktywnych oraz niedostosowanych społecznie i ich rodzin,
 - b. wspieranie różnych programów i projektów profilaktycznych służących promocji zdrowego stylu życia, aktywnego wypoczynku, alternatywnych form spędzania czasu wolnego itp.
 - c. wspieranie różnych projektów i programów adresowanych do osób i rodzin doznających szkód z powodu alkoholizmu, narkomanii oraz przemocy w rodzinie,
 - d. współdziałanie z kościołem katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi na płaszczyźnie wychowania w trzeźwości , przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przeciwdziałania przemocy domowej,
 - e. współpraca z instytucjami i jednostkami oświatowymi , kulturalnymi i sportowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży,
 - f. zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących problemu uzależnień oraz przemocy w rodzinie i rozpowszechnianie ich na terenie gminy,
 - g. współpraca z Policją w celu prowadzenia wspólnych działań profilaktycznych poprzez : przeciwdziałanie rozpowszechnianiu narkotyków wśród dzieci i młodzieży, dokonywanie kontroli miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz miejsc szczególnie narażonych na działalność dealerów narkotykowych,
 - h. współpraca z Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom - stosowanie wytycznych,
 - i. zakup sprzętu i wyposażenia dla świetlic , klubów młodzieżowych , szkół, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zakresie realizacji programów profilaktycznych,

- j. partycypowanie w kosztach dożywiania dzieci i młodzieży z rodzin, w których występują problemy alkoholowe, narkomania, ubóstwo, przemoc itp.
3. Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna dla osób uzależnionych i współuzależnionych
- a. wczesne diagnozowanie pacjentów z grup ryzyka przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej i udzielanie pacjentom informacji na temat skutków nadmiernego używania alkoholu i innych substancji uzależniających oraz możliwości leczenia w ramach procedury tzw. krótkiej interwencji,
 - b. kierowanie przez Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych osób z grup ryzyka na badania, pozwalające ustalić ich stopień uzależnienia od alkoholu,
 - c. kierowanie do sądu wniosków o orzeczenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
 - d. udzielanie pomocy prawnej i psychologicznej osobom uzależnionym,
 - e. współpraca z kuratorami sądowymi i społecznymi, wykonującymi nadzór nad osobami poddanymi leczeniu odwykowemu,
 - f. pomoc społeczna osobom uzależnionym oraz rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Integrowanie ze środowiskiem lokalnym osób uzależnionych z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontaktu socjalnego przez działania realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zakup paczek świątecznych dla dzieci dotkniętych problemem alkoholowym oraz ubóstwem, korzystających z pomocy GOPS we Włocławku.

Diagnoza problemów narkotykowych oraz występujących na terenie gminy problemów wymagających działań profilaktycznych - wraz z propozycjami działań.

Narkomania to jeden z najbardziej bulwersujących opinię publiczną problemów społecznych. Jednocześnie mimo wielu wysiłków w zakresie edukacji publicznej, stan wiedzy w społeczeństwie na temat narkotyków i narkomanii pozostawia wiele do życzenia. Wprawdzie większość ludzi postrzega narkomanię w kategoriach choroby, to nadal w świadomości społecznej pokutuje wiele mitów i uprzedzeń. zarówno narkomania jak i okazjonalne używanie narkotyków mogą być definiowane w kategoriach problemu społecznego. Narkomania często prowadzi do społecznej

marginalizacji , a "świat narkotyków": z założenia nielegalny , godzi w porządek prawny.

Człowiek często może uzależnić się nie tylko od alkoholu , ale także od innych substancji psychoaktywnych . Substancje psychoaktywne są to także środki chemiczne , które poprzez swoje działania na organizm człowieka powodują zmiany w jego samopoczuciu oraz zmieniony odbiór otaczającej go rzeczywistości. Przyjmowanie tych substancji wiąże się z bardzo dużym prawdopodobieństwem, uzależnienia się.

Wyniki badań przeprowadzonych w szkołach an terenie Gminy Włocławek wskazują jasno , że dzieci i młodzież w każdej grupie wiekowej zagrożone są kontaktem z narkotykami i dopalaczami. Jednak większość uczniów nie dostrzega sytuacji zagrażających bezpieczeństwu stylowi życia.

Badania uczniów szkół podstawowych pokazują, że im starsze klasy w tym spożywanie , próbowanie narkotyków jest częstsze, dotyczy to również zażywania leków celem odurzenia.

W badaniach ankietowych uczniowie wskazywali marihuanę jako substancję psychoaktywną , z którą najczęściej eksperymentują. Problem zażywania substancji psychoaktywnych pojawia się w największym stopniu w szkołach ponadpodstawowych. Jednak uczniowie liceów deklarują próbowanie narkotyków , leków i innych substancji psychoaktywnych w znacznie mniejszym stopniu niż ich rówieśnicy z innych roczników. Problem jest o wiele większy wśród młodzieży z technikum czy szkół branżowych. Uczniowie często sięgają po papierosy i alkohol. Alkoholem najczęściej spożywanym przez młodzież jest piwo.

Młodzież jest świadoma negatywnych skutków wynikających zażywania nowych środków psychoaktywnych , psychotropowych , dopalaczy czy narkotyków ale nie widzą potrzeby wprowadzenia konkretnych rozwiązań z zakresu profilaktyki uzależnień. Podjęcie działań profilaktycznych powinno stanowić bezwzględny priorytet. Potrzebna jest ścisła współpraca wszystkich instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo dzieci i młodzieży

Konieczna jest psychoedukacja rodziców, gdyż nie widzą oni w najbliższym środowisku dziecka zagrożeń związanych z zażywaniem i eksperymentowaniem z wszelkiego rodzaju środkami psychoaktywnymi.

Konieczne jest stałe doskonalenie nauczycieli w tematyce profilaktyki uzależnień, ponieważ kontakt z narkotykami dzieci i młodzieży mogą mieć również na terenie

szkoły czy jej otoczeniu.

Aby uświadomić młodzieży zagrożenie jakie niesie ze sobą eksperymentowanie z substancjami psychoaktywnymi , w tym z alkoholem należy przeprowadzać w szkołach jak najwięcej programów profilaktyczno-interwencyjnych. celem programów powinno być dostarczanie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i umożliwienie racjonalnych wyborów. Dostarczenie informacji o skutkach palenia tytoniu, palenia papierosów elektronicznych , picia alkoholu, napojów energetycznych oraz odurzania się narkotykami czy innymi substancjami psychoaktywnymi , ma na celu spowodowanie zmian postaw i w konsekwencji niepodejmowanie ryzykownych zachowań.

Coraz bardziej powszechny staje się problem cyberprzemocy. Informacje ze szkół wykazują , że najwięcej osób doświadcza ośmieszania na forum internetowym oraz hejtu na czatach (wyzywanie).

W związku z powyższym niezwykle ważne wydaje się wprowadzenie działań profilaktycznych w tym zakresie. Zadanie to można zrealizować poprzez zajęcia z uczniami, których celem będzie uwrażliwienie na występowanie powyższego zjawiska/problemu oraz skutków i konsekwencji z niego wynikających . Ponadto wskazane byłoby przeprowadzenie pedagogizacji rodziców w zakresie , tak by zdobyli oni wiedzę oraz zostali wyposażeni w informacje dotyczące sposobów interweniowania, a także wiedzieli gdzie mogą szukać pomocy dla siebie i swoich dzieci.

Ponadto w związku z pandemią COVID-19 oraz wprowadzeniem w szkołach nauczania zdalnego bardzo zauważalny pojawił się negatywny wpływ na kondycję psychiczną uczniów. Wskazane jest prowadzenie szkoleń dla pracowników oświaty dotyczących sposobów radzenia sobie z trudnościami wynikającymi z długotrwałymi nauczania zdalnego/izolacji oraz powrotu do szkoły i funkcjonowania w niej w jakże trudnym czasie pandemii.

Istnieje bardzo duża potrzeba podjęcia działań w celu zadbania o bezpieczeństwo i komfort psychiczny uczniów. Dlatego też niezwykle ważne jest udzielanie w trakcie bieżącej pracy z uczniami wsparcia oraz reagowanie na wszelkie zauważone u dzieci i młodzieży trudności (prowadzenie rozmów z rodzicami, korzystanie ze wsparcia psychologów/pedagogów lub specjalistów pracujących w poradni psychologiczno-pedagogicznej).

**Działania ograniczające dostępność spożywania napojów
alkoholowych na terenie gminy:**

1. Prowadzenie kontroli w placówkach sprzedaży napojów alkoholowych we współpracy z organami ścigania.
2. Prowadzenie kontroli przestrzegania zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych z wyjątkiem miejsc przeznaczonych do ich spożywania.
3. Współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Policją w podejmowaniu inicjatyw dotyczących realizacji niniejszego programu, szczególności zmierzających do ograniczania dostępności alkoholu na terenie gminy dla młodzieży.

ROZDZIAŁ III

**Realizatorzy Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii**

1. Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z :
 - a) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
 - b) szkoły z terenu gminy
 - c) Punkt Konsultacyjny
 - d) organizacje pozarządowe i kluby sportowe

ROZDZIAŁ IV

Zasady finansowania Programu

Finansowanie realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów alkoholowych dokonywane będą z rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych przez prowadzące tę sprzedaż podmioty gospodarcze oraz z opłat wnoszonych przez przedsiębiorców zaopatrujących przedsiębiorców posiadających zezwolenie na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w napełnionych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju przekraczającego 300 ml.

Zadania w ramach niniejszego programu mogą być również finansowane z dotacji celowych Wojewody oraz Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom także darowizn, zapisów innych wpływów od osób prawnych i fizycznych.

ROZDZIAŁ V

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Za pracę w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za każde posiedzenie w wys. 10% najniższego wynagrodzenia aktualnie obowiązującego za prace pracowników określonego rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej. Wynagrodzenie za posiedzenie finansowane będą ze środków na przeciwdziałanie alkoholizmowi.